

Tolling – spesielt, men effektivt

Kate og Vilja går i skjul. På startsignal kaster Kate ballen. Vilja kaster seg etter. – Mycket bra, kommenter den finske dommeren. Ekvipasjen prøver tolling for første gang på Norges andre uoffisielle tollingprøve.

TEKST OG FOTO | Ann Cathrin Solbakken

Tolling kommer av det engelske verbet "to toll", som betyr å lokke. Det sies at "tollingfenomenet" i Canada ble oppdaget av indianerne i Nova Scotia. De observerte rever som lekte på stranden, og som forsvant i korte perioder for så å dukke lekende opp igjen. Denne adferden lokket ender og gress frem til reven, som fikk sitt etterlengtede bytte. Indianerne så nytten av denne metoden som ga langt mer mat på bordet, enn det å jakte for seg selv. De startet utviklingen av dagens nova scotia duck tolling retriever eller "toller" som den populært kalles. Målet var at hunden skulle ligne mest mulig på en rev både i utseende og væremåte.

Tolleren ble etablert som egen rase i hjemlandet Canada først i 1945. Rasen kom til Skandinavia på midten av 1980-tallet, og for første gang til Norge i 1986. Den ble raskt en populær familie- og selskapshund. Noen oppdaget tollerens gode arbeidsegenskaper og trente hundene til bruks, agility, lydighet og spor - med stort hell. Tollingjakt og vanlig retrieverjakt var ikke så vanlig den gangen. Først de senere år har interessen for dette fått et oppsving.

KREVER PLANLEGGING | Er du grunneier, eller har tilgang til et vann eller et kystområde har du et godt utgangspunkt for tollingjakt. Du kan sette opp skjulested i god

tid før jakten starter. Starter du med å lage deg et skjulested er sannsynligheten stor for at du skremmer bort fuglene. Det kan ta lang tid før de våger å komme tilbake.

Står skjulestedet parat, kan du og hunden smyge dere stille ned uten å bli oppdaget. Vel på plass, starter tollingen. For å vekke endenes oppmerksomhet kaster du en gjenstand ut av skjulestedet langs vannkanten. Tollingsgjenstanden kan være en ball, en pinne eller en liten dummy. Hunden skal ruse lekende ut, for så å apportere tingen tilbake til deg. Når endene oppdager hunden, samler de seg i flokk og svømmer mot hunden. Hvorfor fuglene lar seg lokke av en revelignende hund er for mange et mysterium. Fuglene lar seg egentlig ikke lokke. De blir provosert, og samler seg i flokk for å skremme bort rovdiret. Når endene er på tur mot hunden, er det på tide å få hunden i skjul. Hvis endene stopper opp, eller begynner å nøle fortsetter du å kaste gjenstanden til hunden. Når fuglene er på skuddhold, får du hunden på plass, slik at du kan konsentrere deg om å skyte. Etter skuddet skal hunden apportere fuglen enten den faller på land eller vann.

– Sjansen for å få fugl er betraktelig større ved bruk av "lokkehund", spesielt om været er dårlig. Men hunden må være trent, hvis ikke kan tolling ha motsatt effekt. En hund som piper eller hiver seg

i vannet vil skremme bort fuglen, sier finske Mika Leppinen, som selv bruker sine tollere til tollingjakt i hjemlandet.

TOLLING - NOE SÆRT? | På en tollingjaktprøve inngår de samme momentene som på en ordinær retrieverjaktprøve. Det vil si; markeringer, felt, dirigeringer og vannarbeid. I tillegg kommer tolling som et eget moment. Kate Iren Tangnes og Vilja skal prøve tollingmomentet for første gang på raserådets årlige uoffisielle prøve på Haslemoen. Til vanlig trener Kate og Vilja konkurransedyktighet og retrieverjakt på lik linje med de andre retrieverrasene. Kate og Vilja er på plass bak kamuflasjeteltet. Den finske dommeren Mika Leppinen gir beskjed om at Kate skal kaste ballen tre ganger til høyre. Vilja er en hund med mye futt og fart. Hun farer leket etter ballen i det samme den blir kastet. Etter tre kast vil dommeren ha ekvipasjen ut av skjulestedet. Det er klart for en markering på vann. Et skudd går, og en dummy som simulerer fugl faller på den andre siden av vannet. Denne gangen får ikke Vilja lov å fare etter "fuglen" før matmor har kommandert "Apport!".

Vekslingen mellom passivitet og aktivitet er krevende. Under tollingen skal hunden fare etter ballen i det samme den blir kastet, mens den to minutter etterpå skal sitte sanset og samlet for å vente på kommando. Alt dette skal utføres uten

1

2

1. Kate Iren Tangnes og hunden Vilja er en godt innarbeidet ekvipasje som gjorde det sterkt på tollingmomentet på raserådets årlige uoffisielle prøve. 2. Tolleren – vakker som en dag, men ingen sofahund. Tolleren må ha god kondisjon siden både prøver og jakt ofte foregår i tungt myrterreng.

Dommer Mika Leppinen bedømmer samarbeidet mellom hund og fører. Her skal hunden dirigeres ut på en skjult utlagt dummy som ligger til venstre for hunden.

lyd og stress. Bra tolling bygger på at hunden vil samarbeide med føreren, og følge den arbeidstakt som føreren velger.

Det er i tollingmomentet Vilja har sin styrke. Vilja er vant til å få tennisball som belønning når hun trener lydighet. Dermed vet hun at hun skal løpe etter ballen når den kastes, samtidig som hun forholder seg rolig og sanset til Kate gir kommando når dummyen blir kastet på vannet ett minutt etter. Det at Kate og Vilja fra før er et godt innarbeidet team, gjør jobben enklere. Vilja og Kate vinner begynnerklassen med en 2.premie og klubbvenninnen Kjersti Kjæve Nyaas med Zaihra vinner den videregående klassen med en 1.premie. 16 tollere stilte på prøve den solskinnsdagen i mai. Dommer Mika Leppinen ser ut til å være fornøyd med nivået på de norske hundene.

– I Finland har vi mange gode tollere som konkurrerer på høyeste nivå i ordinær retrieverjakt. Til tross for at de konkurrer på et høyt nivå hører en ofte mye piping. De norske hundene jeg har dømt i dag har vært imponerende stille, sier dommer Mika Leppinen

På de ordinære jaktprøvene for retrievere er ikke tolleren kjent for de beste plasseringene her i Norge. Diskusjonene rundt jaktlige aktiviteter med tollere i Skandinavia har versert i flere år. Mange mener det er behov for egne offisielle tollingjaktprøver, fordi vanlige retrieverprøvene ikke gir en rettferdig bedømming av tollerenes måte å jobbe på. Hva som trengs for å lykkes med tolling

diskuteres også. Langt fra alle tollere klarer å utføre et godt tollingarbeid. Spørsmålet er om dette beror på om tolling er medfødt og bare finnes hos visse hunder, eller om årsaken er at tolling er noe man trener inn, og at det avhenger av om føreren er flink eller ei. Andre igjen mener at det finnes så få tollere i forhold til de andre retrieverrasene at det ikke er grunnlag for å lage egne prøver.

– Vel er tolleren egenrådig, men jeg tror likevel den har de samme forutsetningene på ordinære retrieverjaktprøver som de andre rasene. Utfordringen er førerne som ikke har holdt på så lenge med jakttraining. Vi ønsker egne offisielle tollingprøver i Norge, men er samtidig redd for å bli sett på som sære av det øvrige retrieverjaktmiljøet, sier Kate.

ØKT INTERESSE | Flere ildsjeler har kommet til, og tollermiljøet har de siste årene opplevd en økt interesse for jaktlige aktiviteter. Enkelte oppdrettere er flinke til å rekruttere ved å presentere tolling og retrieverjakt for sine valpekjøpere. De aktive er også flinke til å dele erfaringer og motivere hverandre innad i miljøet.

For noen år siden gikk tollerkjaktmiljøet i Trøndelag sammen og dannet "Trøndertollerne". Østlendingene fulgte etter i 2007 og dannet "Østlandstollerne". Kanskje dukker "Sørlandstollerne" også opp om kort tid? Dette er ingen særorganisasjoner, kun grupper med ildsjeler som jobber for at rasen skal bli brukt. Hvert år inviteres det til to lagkamper i jakt enten på Østlandet eller i Trøndelag. I tillegg arrangeres det

turer, sporttreninger og kurs med tolling- og jaktinstruktører fra inn- og utland.

Kate har fått blod på tann. I fjor avla hun jegerprøven, og nå er hun på jakt etter hagle. Til høsten blir det sjøfugljakt på Sandøya ved Tvedestrand.

– Hvem skulle trodd at jeg som skulle ha en hyggelig familie- og agilityhund skulle ende opp som jeger, smiler Kate. ■

Kilder:

- "Et historisk beslut"- av Sverker Haraldsson
- "Tollingtraining" – av Sverker Haraldsson
- "Når Boogie og Tula smyger sig" av Sverker Haraldsson
- Norsk Retriever klubb raserådet for Nova scotia duck tolling retriever

FOKTO

TOLLING

Tolling er jakt på ender og sjøfugl, der hundens lek langs vannkanten lokker fuglene til seg. Nova scotia duck tolling retriever er den eneste av retrieverrasene som jobber før skudd avfyres. Etter skudd skal den utføre de apporterende oppgavene på lik linje som de andre rasene.

NYTTIGE LINKER

www.ostlandstollerne.com

www.trondertollerne.com

www.norskretreiverklubb.no

– raserådet for nova scotia duck tolling retriever

HUNDEGÅRD

www.eurodog.no

Tlf. 62 41 97 25

Besøk nettbutikken med størst utvalg av raseartikler: Tekstiler, klokker, dørmatter, smykker, belter, skilt, kopper mm.

Nyhet: ARRAK Outdoor - klær for aktive hundeeiere

LEI AV Å BLI VÅT/KALD PÅ BENA?

Prøv neopren sko/støvler! Omtalt/anbefalt i Hundesport.

MuckBoots passer i kaldt, varmt eller vått vær. Nydelige å gå i!

WWW.ZOLOS.NO

Du kan også ringe eller sende bestilling!
Peter Grønst gt. 2 A
3210 Sandefjord
T: 33469950

Zolos

